

<http://sgtt.vn/Kien-truc-doi-song/Quy-hoach/158082/Bo-mat-do-thi-Viet-Nam-se-theo-dinh-huong-thi-truong.html>

08:37 ngày 29.01.2012

Bộ mặt đô thị Việt Nam sẽ theo định hướng thị trường?

SGTT Xuân 2012 - Dự kiến trong vài thập kỷ tới, một nửa dân số nước ta sẽ sinh sống tại các đô thị. Hiện nay, hầu hết các thành phố Việt Nam đang nhanh chóng chuyển sang hướng toàn cầu hoá, hiện đại hoá kiểu quốc tế.

Thuê quy hoạch lẫn thiết kế công trình và cả thi công đến từ bên ngoài đang là cái mới mới khá phổ biến hiện nay. Không ít người đang lo ngại: phải chăng đô thị Việt Nam sẽ ngày càng quốc tế hoá, nặng phong cách kiến trúc hiện đại phương Tây?

Hàng chục công ty thiết kế lớn phương Tây đã có mặt

Vừa qua, trong một tạp chí khá nổi tiếng ở Mỹ là Architectural Record (Hồ sơ kiến trúc) đã đăng một bài dài với hàng tít lớn: “Phải chăng Việt Nam là điểm dừng chân mới cho các kiến trúc sư?” Các kiến trúc sư ở đây là nói về các kiến trúc sư quốc tế, chủ yếu đến từ phương Tây.

Hiện có khoảng 24 công ty thiết kế lớn các khu vực Bắc Mỹ và Tây Âu đang có các dự án ở các nước Đông Nam Á, nhiều công ty đó có mặt ở Việt Nam. Nổi tiếng nhất là các công ty thiết kế hàng đầu thế giới, mang tính đa quốc gia như Foster & Partners (Anh), HOK, Skidmore, Owings & Merrill – SOM (Mỹ). Hàng chục dự án thiết kế quy hoạch quy mô lớn, theo xu hướng hiện đại thế giới đang xuất hiện tại các thành phố lớn ở nước ta, từ Bắc chí Nam.

Người đứng đầu công ty thiết kế lớn Carlos Zapata có trụ sở tại Chicago là KTS Anthony Montalto, cho biết: “Việt Nam đang bắt đầu quá trình hội nhập với ngày càng nhiều các toà nhà thiết kế theo kiểu phương Tây, bởi vì Việt Nam muốn tạo một dấu ấn trên trường quốc tế. Đang có một cơ hội thật sự để chúng ta thử nghiệm những điều mới mẻ”.

Hai trong số các công trình của hãng này, được ghi nhận nằm trong số những công trình đầu tiên của các kiến trúc sư Mỹ được xây dựng tại Việt Nam, có hình thức khác biệt so với lối kiến trúc thấp và hình khối ở các đô thị của Việt Nam. Toà tháp Bitexco Financial 68 tầng do hãng này thiết kế, hoàn thành năm 2010 ở TP.HCM, nổi bật với sân hạ cánh trực thăng nhô cao mà nhìn từ các bức tường kính của các tầng cao trông như tấm ván nhún. Toà nhà mang hình tượng búp sen nở bên bờ sông Sài Gòn.

Và tại Hà Nội, Zapata cũng thiết kế toà nhà Marriott với 450 phòng nằm trên bến tàu tựa như một chiếc vành móng ngựa cong nếu nhìn từ trên xuống, hiện vẫn đang được thi công.

Một công ty thiết kế khổng lồ, đa quốc gia khác đang hoạt động rất tích cực tại Việt Nam là Skidmore, Owings & Merrill – SOM (Mỹ). Hiện công ty này có sáu dự án tại nước ta và tất cả đều là các phương án quy hoạch tổng thể.

FPT City hiện đang tích cực triển khai xây dựng ở thành phố Đà Nẵng. Phương án quy hoạch tổng thể thì do SOM thực hiện, nhưng công trình kiến trúc thì do nhiều công ty thiết kế kiến trúc khác, nhất là Ý thể hiện.

Gần đây, SOM tham gia vào dự án quy hoạch “Hanoi Green Tech City” (thành phố công nghệ xanh) ở Hà Nội, dự án này bao gồm hai khu đô thị và một công viên có nhiều cây xanh đóng vai trò như “một tấm bọt biển” khi trời mưa, theo lời ông Danial Ringelstein, giám đốc thiết kế và quy hoạch đô thị của SOM.

Lạc quan và hướng về tương lai hơn là quá khứ

Công ty kiến trúc đa quốc gia Mỹ HOK từng được Sacom, một công ty Việt hoạt động trong lĩnh vực viễn thông và bất động sản thuê để nghiên cứu cho một dự án bất động sản với diện tích 10,8ha tại TP.HCM. Tyler Meyr, một cán bộ cấp cao của HOK cho biết, hướng đến sự trẻ trung, bản phác thảo gây ấn tượng bằng thiết kế 1.600 ngôi nhà đan chéo nhau và được các con kênh cắt ngang. Ông tâm sự: “Nhà nước và đại bộ phận người dân Việt Nam dường như không còn mang nặng mối thâm thù với các nước phương Tây nữa, mặc dù sự thật là chiến tranh đã từng kéo dài nhiều thập kỷ ở đó. Họ đang ở trong thời kỳ lạc quan và hướng về tương lai hơn là quá khứ”.

Tâm trạng lạc quan này có thể được lý giải phần nào bởi số lượng việc làm được tạo ra ở ạt nhờ các nguồn đầu tư nước ngoài. Với gần 90 triệu dân, Việt Nam được xem là nơi ưa thích để nhiều công ty mở nhà máy bởi nguồn lao động giá rẻ chỉ bằng một nửa so với các vùng công nghiệp tại Trung Quốc (theo những thống kê của ngân hàng Thế giới). Điển hình là việc tập đoàn Intel đã mở một nhà máy sản xuất vật liệu bán dẫn trị giá 1 tỉ USD tại đây vào năm ngoái. Các nhà phân tích cũng cho rằng, chính sách bình thường hoá quan hệ thương mại với Việt Nam của Mỹ năm 2000 đã giúp tăng cường các mối quan hệ và thúc đẩy sự phát triển.

Tại Long Xuyên – thành phố nằm trên đồng bằng sông Mekong – EE&K đã đề xuất một dự án xây dựng tổ hợp các toà nhà của khu trung tâm thương mại cho một quy hoạch tổng thể nhằm chuyển đổi 470 mẫu đất nông thôn thành các khu đô thị đồng đúc lân cận. Cả hai kế hoạch này đều đang đợi phê duyệt.

Không chỉ ở lĩnh vực quy hoạch, mà bản thân các kiến trúc sư thiết kế công trình quốc tế cũng đang được chào đón, mời làm việc bởi sự năng động của ngành xây dựng Mỹ và Tây Âu, Nhật Bản. Theo KTS Ming Wu, nhà thiết kế chính cùng với các kiến trúc sư của Ehrenkrantz Eckstut và Kuhn (EE&K, do Perkins Eastman sở hữu), hiện nay có hàng tá công ty của Mỹ đang có mặt tại thành phố phía nam của Long Xuyên, “càng ngày càng có nhiều kiến trúc sư đến làm việc tại Việt Nam”.

Các công ty Anh, Đức cũng đang hoạt động ở Việt Nam. Công ty thiết kế Đức GMP do giáo sư Meinhard von Gerkan đứng đầu đã từng thiết kế trung tâm hội nghị quốc gia Mỹ Đình, nhà Quốc hội. Mùa thu năm ngoái, Foster và đối tác đã tiến hành lễ động thổ xây dựng một tổ hợp ngân hàng tại Hà Nội. Họ cũng tích cực tham gia cuộc thi thiết kế nhà hát Thăng Long ở đó.

Tại TP.HCM, các công ty thiết kế Mỹ (Sasaki), Nhật Bản (Nikkei Seikei) lẫn Pháp (Deso) đều tham gia quy hoạch Thủ Thiêm, khu trung tâm TP.HCM mở rộng. Các công ty quy hoạch và thiết kế kiến trúc Singapore khá bận rộn với các phương án ở khu đô thị mới Bình Dương.

Khuynh hướng giao cho các công ty quốc tế lớn đảm nhiệm có mặt tích cực là thổi một làn gió mới vào tiến trình phát triển đô thị mới ở nước ta, nhưng phải chăng nó cũng có mặt tiêu cực là làm cho bộ mặt đô thị Việt Nam mất dần đặc điểm kiến trúc truyền thống sinh thái mang tính nhiệt đới ở nước ta.

Làm việc tại Việt Nam chắc chắn cũng có những trở ngại. Các dự án không phải luôn luôn có một mức phí cạnh tranh và đã có những vụ tham nhũng có hệ thống trong việc ký kết những hợp đồng cũng như việc

khách hàng thường chú trọng xe hơi hơn là tàu hoả, có nghĩa là quốc gia có thể đi theo vết xe đổ của nước Mỹ. Ông Ringelstein nói: “Chúng ta đã học được từ các nước phương Tây một bài học rằng, việc xây thêm các con đường không giúp giải quyết được các vấn đề giao thông mà nó có nghĩa rằng sẽ có thêm ngày càng nhiều xe ở trên đường”.

BÀI: KTS NGUYỄN HỮU THÁI